

Asia: VN/27997/2023

Lausuntopyyntö Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Kannattavuus ja reiluus

Pro Vege pitää tärkeänä, että strategialuonnos tunnistaa suomalaisen ruokajärjestelmän keskeiset haasteet – heikon kannattavuuden, arvonlisän epätasaisen jakautumisen ja alan vetovoiman hiipumisen. Luonnos kuitenkin jättää lähes kokonaan huomioimatta yhden keskeisimmistä ratkaisuksista näihin haasteisiin: siirtymisen kasvispainotteisempaan ja kestäväan ruokajärjestelmään.

Kansallinen ruokastrategia on tilaisuus määrittää, millainen Suomen ruokajärjestelmä on tulevaisuudessa – jatkuuko se rakenteellisesti samankaltaisena vai rakennetaanko siitä taloudellisesti, ekologisesti ja terveydellisesti kestävä kokonaisuus.

Tähän haasteeseen vastaaminen edellyttää, että strategia tunnistaa kasvipohjaisen ruuan ja kasviproteiinin tuotannon roolin sekä talouden uudistumisessa että terveyden ja ympäristön kannalta välttämättömässä siirtymässä.

EAT-Lancet -komissio (2025) osoittaa, että planetaarisen terveysterveysruokavalion (planetary health diet) omaksuminen voisi vähentää ruokajärjestelmän globaaleja kasvihuonekaasupäästöjä jopa 15–20 %, pienentää maankäyttöpaineita merkittävästi ja ehkäistä arviolta 15 miljoonaa ennenaikaista kuolemaa vuosittain.

Samansuuntaisesti kansalliset ravitsemussuositukset (THL 2024) korostavat, että suomalaisen ruokavalion tulisi muuttua kasvipainotteisemmaksi: palkokasvien, kasvien, hedelmien, marjojen, täysjyväviljojen, pähkinöiden ja siementen käyttöä tulisi lisätä, ja lihan sekä maitotuotteiden kulutusta vähentää.

Strategian tulisi perustua näihin tieteellisesti vahvoihin linjauksiin ja tunnistaa ne kansanterveyden, ilmaston ja elinkeinopolitiikan yhteiseksi tavoitteeksi.

Kasvipohjainen ruoka on myös Suomen ruokatalouden suurin hyödyntämätön kasvumahdollisuus. Luonnonvarakeskuksen mallinnusten mukaan jopa 53 % ruokasektorin kasvupotentiaalista vuoteen

2035 mennessä liittyy kasviproteiineihin, solumaatalouteen ja kasvimeijerituotteisiin. Näihin panostaminen voisi kasvattaa ruokasektorin liikevaihtoa 4,8 mrd € ja arvonlisää 1,75 mrd € – yli kolminkertaisesti perusskenaarioon verrattuna. Kasvipohjaisen ruuan kehittäminen ei ole vain ympäristötoimi, vaan strateginen investointi Suomen talouteen, vientiin ja huoltovarmuuteen.

Tanska on jo näyttänyt suunnan: sen kansallinen kasvipohjaisen ruuan toimintasuunnitelma (200 M€ julkista rahoitusta) on tuonut maalle vientiä ja investointeja, ja sen ennustetaan luovan 27 000 uutta työpaikkaa. Suomi tarvitsee vastaavaa kunnianhimoa, jos se aikoo saavuttaa ruokastrategiansa tavoitteet.

Ilman kasvipohjaista siirtymää strategia jää hukatuksi mahdollisuudeksi – hyvin tunnistetut ongelmat jäävät vaille ratkaisua.

Strateginen tavoite 1: Arvonlisä jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa

Huomioita ja havaintoja

Kasvipohjainen ruoka tarjoaa uusia tulovirtoja viljelijöille, jalostajille ja teknologiayrityksille. Viljelijöitä tulee tukea ihmisravinnoksi tarkoitettujen kasviproteiinien viljelyssä hyödyntämällä CAP:n kansallista liikkumavaraa sekä kehittämällä investointitukia kasvipohjaisen tuotannon jalostusarvon nostamiseen. Palkokasvit ja muut proteiinikasvit parantavat myös maan kasvukuntoa ja lannoiteomavaraisuutta. Näin arvonlisä jakaantuu tasaisemmin ruokaketjussa ja maatalouden tulopohja monipuolistuu.

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

Huomioita ja havaintoja

Kasvipohjainen ruoka ja siihen liittyvä teknologia voivat olla Suomen ruokaviennin seuraava kasvuala. Suomi voisi asettaa Tanskan tavoin tavoitteeksi 3 %:n markkinaosuuden globaaleista kasviproteiinimarkkinoista, mikä tarkoittaisi noin 1,8 mrd € vuosittaista vientipotentiaalia. Kasvipohjaisten tuotteiden valikoimassa Suomi on jo edellä Tanskaa.

Kasviproteiinien ja solumaatalouden vienti tukee myös bioteknologian ja konepajateollisuuden kasvua. Strategialuonnoksen tulisi tunnistaa kasvipohjainen ruoka osaksi ruoka-alan vientistrategiaa.

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu

Huomioita ja havaintoja

Kasvipohjaisen ruuan kasvu tekee alasta houkuttelevamman nuorille ja kestävyttä arvostaville ammattilaisille.

Kasvipohjaiset elintarvikkeet, teknologiat ja palvelut voivat olla yksi Suomen vetovoimaisimmista vihreään siirtymän sektoreista, joka tarjoaa työpaikkoja tutkimuksesta tuotantoon.

Kasvipohjaisen ruokajärjestelmän kehittäminen on myös sosiaalisesti reilua: se mahdollistaa terveellisen ruuan kohtuuhintaan ja vähentää globaalia resurssiepätasapainoa.

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy ja lisää väliotsikko

Huomioita ja havaintoja

Kasvipohjaisen ruuan kasvu vähentää eläintuotannon volyymipainetta ja mahdollistaa panostamisen jäljelle jäävien tuotantoeläinten hyvinvointiin. Eläinten hyvinvointi voi parantua, kun tuotantomääriä lasketaan ja tuotantoa kehitetään laadun, ei määrän, ehdoilla. Tämä linja tukee myös kansalaisten odotuksia ja EU:n eläinsuojelulainsäädännön kehitystä.

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

Huomioita ja havaintoja

Kasvipohjaisen ruuan tutkimus ja innovointi hyötyvät avoimesta datasta. Avoin ja reilu datatalous – esimerkiksi viljelymenetelmien, ravitsemustutkimuksen ja kulutustrendien osalta – mahdollistaa nopeamman tiedon hyödyntämisen ja uusien tuotteiden kehittämisen. Tämä tukee Suomen tavoitetta olla EU:n investointimyönteisin kestävä ruoka-alan toimintaympäristö.

Luku 3.2: Huoltovarmuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Huoltovarmuus

Strategialuonnos käsittelee huoltovarmuutta tärkeänä teemana, mutta tarkastelu jää kapeaksi: se painottuu tuotantopanosten ja jakeluketjujen hallintaan, vaikka ruokavalion ja tuotantorakenteen muutos on huoltovarmuuden kannalta vähintään yhtä ratkaiseva.

Strategiassa huoltovarmuutta ei tule ymmärtää vain kyvykkyytenä tuottaa ruokaa, vaan kyvykkyytenä tuottaa ravitsemuksellisesti riittävää ja ympäristön kantokykyä kunnioittavaa ruokaa, myös kriisiolosuhteissa. Tämä edellyttää ruokajärjestelmän monipuolistamista ja riippuvuuden vähentämistä tuontirehuista, lannoitteista ja fossiilienergiasta.

Kasvipohjaisen ja erityisesti palkokasvipohjaisen ruuantuotannon vahvistaminen on keskeinen osa siirtymää kohti kestävämpää ja omavaraisempaa ruokajärjestelmää. Palkokasvien viljely lisää proteiiniomavaraisuutta, parantaa maaperän kuntoa typensidonnan kautta ja vähentää riippuvuutta ulkopuolisista lannoitteista. Samalla se vahvistaa ruokajärjestelmän kriisinkestävyyttä ja vähentää sen haavoittuvuutta globaalien raaka-aine- ja energiamarkkinoiden heilahteluille.

Lisäksi strategian tulisi edistää palkokasvien jalostusasteen nostamista Suomessa. Investoinnit palkokasvien käsittelyyn ja proteiinierotteluteknologioihin tukevat kotimaisen tuotannon kasvua sekä parantavat proteiiniomavaraisuutta ja huoltovarmuutta.

EAT-Lancet (2025) korostaa, että kasvipainotteisempi ruokavalio on paitsi terveellinen myös resilientimpi: sen tuotanto on vähemmän altis ilmastoriskeille, ja sen ravinne- ja energiankulutus on tehokkaampaa.

Kansalliset ravitsemussuositukset (THL 2024) puolestaan painottavat palkokasvien, viljojen, pähkinöiden ja siementen lisäämistä osana sekä terveyttä että huoltovarmuutta tukevia valintoja.

Strategialuonnos tunnistaa oikeat tavoitteet – riskienhallinnan, jatkuvuuden ja omavaraisuuden – mutta jättää kasvipohjaisen ruuantuotannon roolin lähes mainitsematta. Tämä on huomattava puute, sillä kasvipainotteisempi tuotantorakenne on yksi tehokkaimmista keinoista vahvistaa Suomen ruokaturvaa ja huoltovarmuutta.

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä

Huomioita ja havaintoja

Kasvipohjaisen ruuantuotannon lisääminen hajauttaa riskejä ja monipuolistaa ruokajärjestelmää.

Kasviproteiinien ja palkokasvien viljely vähentää riippuvuutta tuontirehuista ja -lannoitteista, joihin kohdistuvat suurimmat toimitusketjuriskit. Lisäksi monipuolisempi viljelykierto parantaa pellon kasvukuntoa ja vähentää sään ääri-ilmiöihin liittyviä tuotantoriskejä.

Strategian tulisi tunnistaa kasviproteiinit ja typensitojakasvit keskeisinä riskienhallinnan ja resilienssin välineinä. Ne parantavat myös energiatehokkuutta: kasvipohjaisen proteiinin tuottamiseen tarvitaan huomattavasti vähemmän resursseja kuin eläinperäiseen proteiiniin.

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan

Huomioita ja havaintoja

Ilmastonmuutos muuttaa viljelyolosuhteita Suomessa. Sopeutumiskykyinen ruokajärjestelmä edellyttää viljelykasvien, tuotantomenetelmien ja arvoketjujen monipuolistamista.

Kasviproteiinien ja muiden kasvipohjaisten tuotteiden tuotanto sopeutuu paremmin muuttuviin olosuhteisiin kuin monien eläinperäisten tuotteiden tuotanto, joka on riippuvainen rehusta ja eläinten lämpöstressin hallinnasta.

Lisäksi kasvipohjainen ruokavalio vähentää kokonaiskulutusta suhteessa tarjontaan, mikä pienentää ruokajärjestelmän kriisiherkkyyttä ja tukee väestön ravitsemuksellista turvaa. Strategian tulisi tehdä tästä keskeinen linjaus: kasvipainotteinen ruokajärjestelmä on ruokaturvan ja jatkuvuuden perusta.

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee

Huomioita ja havaintoja

Typensitojakasvien, kuten herneen, härkäpavun ja apilan, viljely on konkreettinen keino lisätä tuotantopanosten omavaraisuutta ja vähentää riippuvuutta tuontilannoitteista. Samalla ne tukevat maaperän terveyttä ja sitovat hiiltä.

Suomen tulisi pyrkiä merkittävään lannoiteomavaraisuuden kasvuun, proteiiniomavaraisuuden vahvistamiseen kasvipohjaisen tuotannon sekä proteiinijalostuksen panostamisen kautta. Tämä tukee paitsi huoltovarmuutta, myös ruokaketjun kilpailukykyä ja ilmastotavoitteita.

Strategian tulisi linjata, että typensitojakasvien pinta-alaa kasvatetaan merkittävästi, ja että niihin kohdistetaan erillisiä TKI- ja investointikannustimia.

Luku 3.3: Luonnon kantokyky

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3. luonnon kantokyky

Strategialuonnos tunnistaa oikein ilmastonmuutoksen hillinnän, luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen ja ravinnekuormituksen ruokajärjestelmän keskeisiksi haasteiksi. Kuitenkin luonnos sivuuttaa olennaisen vipuvarren, joka yhdistää nämä tavoitteet toisiinsa: ruokavalion ja tuotannon muutos kasvipainotteisemmaksi.

Ruokastrategia ei voi olla uskottava, ellei se linjaa, että ruokajärjestelmän ympäristövaikutuksia vähennetään ensisijaisesti kasvipohjaisen tuotannon ja kulutuksen osuuden kasvattamisella.

EAT-Lancet-komission (2025) mukaan maailman ruokajärjestelmän on siirryttävä vuoteen 2040 mennessä planetaarisesti kestävälle tasolle, jossa päästöjä, maankäyttöä ja ravinnekuormitusta leikataan merkittävästi. Kasvipainotteinen ruokavalio on komission mukaan vaikuttavin yksittäinen keino saavuttaa nämä tavoitteet: se vähentää maankäytön tarvetta, pienentää metaanipäästöjä ja vapauttaa maa-alaa hiilinieluiksi ja luonnon monimuotoisuuden lisäämiselle.

Myös Valtion ravitsemusneuvottelukunnan (2024) ravitsemussuositukset tukevat tätä linjaa: ruokavalion tulisi muuttua kasvipainotteisemmaksi terveyden ja ympäristön kannalta. ihan ja maitotuotteiden kulutuksen vähentäminen, sekä palkokasvien, kasvisten, marjojen, hedelmien, täysjyväviljojen, pähkinöiden ja siementen lisääminen, on linjattu keskeiseksi keinoksi sekä ravitsemusterveyden että ilmastokestävyyden vahvistamiseksi.

Strategian nykyinen versio on hukatun mahdollisuuden kynnyksellä: se tunnistaa ongelmat, mutta ei nimeä ruokavalion ja tuotannon rakennemuutosta niiden ratkaisemiseksi. Strategia tarvitsee selkeän

vision siitä, että Suomen ruokajärjestelmä toimii planeetan kantokyvyn rajoissa ja tukee samalla kansanterveyttä ja taloutta.

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

Huomioita ja havaintoja

Kasvipohjainen ruoka on kustannustehokkain tapa vähentää päästöjä. Boston Consulting Groupin analyysin mukaan jokaista kasvipohjaisen ruuan alalle investoitua miljardia dollaria kohden voidaan vähentää yli 4 miljoonaa tonnia CO₂e – enemmän kuin millään muulla toimenpiteellä.

EAT-Lancet (2025) osoittaa, että siirtyminen kasvipainotteiseen ruokavalioon voi vähentää ruokajärjestelmän kasvihuonekaasupäästöjä 15–20 %, mikä on ratkaisevaa Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Strategian tulisi asettaa selkeä välietappi: vuoteen 2030 mennessä ruokajärjestelmän päästöjä vähennetään vähintään 40 %, ja vuoteen 2040 mennessä ruokajärjestelmä toimii hiilineutraalisti.

Tämä ei onnistu ilman kasvipohjaisen ruuan tuotannon ja kulutuksen voimakasta kasvua sekä eläinperäisen tuotannon vähentämistä.

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnontila paranee

Huomioita ja havaintoja

Kasvipohjaisen ruokajärjestelmän kasvu vähentää eläinperäisen tuotannon maankäyttöä ja paineita luonnonvaraisiin ekosysteemeihin. Kun rehun viljelyn osuus peltoalasta vähenee, maa-alaa voidaan vapauttaa monimuotoisuuden turvaamiseen, hiilinielujen vahvistamiseen ja maisemarakenteen monipuolistamiseen. Kasvipohjainen ruoka on siten myös luontopolitiikkaa – se vapauttaa resursseja luonnon palauttamiseen.

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee

Huomioita ja havaintoja

Ravinnepäästöt liittyvät Suomessa ensisijaisesti eläinperäisen tuotannon rehutarkkuihin ja lannan käsittelyyn. Palkokasvien ja muiden typensitojakasvien viljely vähentää tarvetta mineraalilannoitteille ja siten ravinnekuormitusta vesistöihin.

Kasvipohjainen viljely voi vähentää Suomen maatalouden fosfori- ja typpikuormitusta merkittävästi, jos sen osuus peltoalasta kasvaa nykyisestä. Tämä tukisi Itämeren suojelua ja vesistöjen hyvän tilan tavoitetta.

Strategian tulisi asettaa ravinnepäästöjen vähentämiselle määrälliset tavoitteet, ja tunnistaa kasvipohjainen tuotanto keskeisenä keinona niiden saavuttamiseksi.

Luku 3.4: Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Strategialuonnos korostaa ruokakulttuurin ja hyvinvoinnin merkitystä, mutta ei tunnista riittävästi sitä, miten keskeinen rooli kasvipainotteisella ruokavaliolla on kansanterveyden, hyvinvoinnin ja kulttuurisen muutoksen näkökulmasta. Strategian on perustuttava nykytietoon ruokavalioiden terveys- ja ympäristövaikutuksista sekä tunnustettava tarve siirtyä kohti planetaarisesti kestävää, kasvipainotteista ruokakulttuuria.

EAT-Lancet-komissio (2025) osoittaa, että ruokavalio, joka painottuu kasvipohjaisiin tuotteisiin – vihanneksiin, hedelmiin, palkokasveihin, pähkinöihin ja täysjyväviljoihin – voi ehkäistä miljoonia ennenaikaisia kuolemia vuosittain, vähentää kroonisten sairauksien riskiä ja samalla pienentää ruokajärjestelmän ympäristöjalanjälkeä.

Myös Valtion ravitsemusneuvottelukunnan (2024) suositukset vievät Suomea tähän suuntaan: ne painottavat kasvien, palkokasvien, marjojen ja täysjyvän lisäämistä sekä punaisten lihatuotteiden vähentämistä terveellisen ja ympäristön kannalta kestäväen ruokavalion saavuttamiseksi.

Näiden linjausten huomioiminen kansallisessa ruokastrategiassa ei ole pelkästään terveystaloudellinen teko, vaan myös taloudellisesti ja kulttuurisesti järkevää: kun terveellinen ja kestävä ruoka on arjen perusvalinta, vähenevät terveydenhuollon kustannukset ja vahvistuvat kansallinen hyvinvointi sekä ruokaosaamisen vientipotentiaali.

Strategialuonnos tunnistaa ruokahävikin, yhteisöllisyyden ja kulttuurin tärkeyden, mutta ilman konkreettista viittausta kasvipohjaiseen ruokaan nämä tavoitteet jäävät vajaiksi.

Kasvipohjainen ruoka on ratkaisu, joka yhdistää terveyden, ympäristön, talouden ja kulttuurin – ei kapea ruokatrendi, vaan tulevaisuuden ruokakulttuurin perusta.

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

Huomioita ja havaintoja

Kotimaisuuden rinnalla on välttämätöntä painottaa ruuan ravitsemuksellista ja ekologista laatua. Suomen tulisi olla tunnettu maana, jossa kotimainen ruoka on myös kasvipohjaista, terveellistä ja kestävää. Tämä edellyttää esimerkiksi kouluruokailun, julkisten hankintojen ja ravitsemusvalistuksen linjaamista kansallisten ravitsemussuositusten ja ilmastotavoitteiden mukaisiksi.

Ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu, kun kuluttajat näkevät konkreettisesti, miten kasvipohjainen ruoka tukee sekä kotimaista viljelijää että globaalia kestävyyttä.

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

Huomioita ja havaintoja

Kasvipainotteinen ruokavalio on sekä terveellisin että helpoimmin saavutettava tie väestön hyvinvoinnin vahvistamiseen. Laaja tutkimusnäyttö osoittaa, että kasvipohjainen ruokavalio ehkäisee sydän- ja verisuonitauteja, ylipainoa ja tyypin 2 diabetesta. Tämä on linjassa THL:n vuoden 2024 ravitsemussuositusten ja EAT-Lancet (2025) -komission kanssa, jotka molemmat korostavat kasvipainotteisen ruokavalion terveys- ja ympäristöhyötyjä.

Tanskan kansallisessa terveydenhuollossa on arvioitu, että jos väestö noudattaisi ravitsemussuositusten mukaista ruokavaliota, terveydenhuollon kustannukset vähenisivät 2,7 miljardilla eurolla vuodessa. Norjassa on tehty vastaavia laskelmia, joissa on huomioitu myös ruokavalion myötä parantunut työkyky ja vähentyneet sairauspoissaolot – yhteisvaikutuksen arvioidaan olevan yli 10 miljardia euroa vuodessa.

Nämä luvut osoittavat, että kasvipainotteinen ruokavalio ei ole pelkästään terveysteko, vaan myös huomattava talouspoliittinen mahdollisuus.

Suomessa terveydenhuollon menot ylittävät 20 % valtion budjetista, ja elintapasairaudet muodostavat merkittävän osan niistä. Jos ruokavalion muutos saataisiin käyntiin ravitsemussuositusten mukaisesti, kansantaloudelliset säästöt voisivat olla useita miljardeja euroja vuodessa – samalla kun väestön toimintakyky ja elämänlaatu paranisivat.

Tämän vuoksi strategian tulee asettaa tavoitteeksi, että kasvipainotteinen ruokavalio on terveyden ja hyvinvoinnin perusta Suomessa. Tavoitetta tulee tukea taloudellisin ja rakenteellisin keinoin: edullinen hinnoittelu, tukijärjestelmät, julkisten ruokapalvelujen ravitsemuslinjaukset, kouluruokailun kehittäminen ja ravitsemusviestintä, joka tekee terveellisestä valinnasta helppoa.

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Huomioita ja havaintoja

Kasvipohjainen ruokakulttuuri on sekä moderni että syvästi suomalainen. Sen juuret ovat perinteisissä raaka-aineissa – viljassa, marjoissa, sienissä, juureksissa ja palkokasveissa – mutta se yhdistyy vahvasti myös nykypäivän innovaatioihin, kuten uusien proteiinituotteiden ja kasvipohjaisten meijerien kehitykseen.

Strategian tulisi tunnistaa, että kasvipohjainen ruokakulttuuri ei ole vastakkainen perinteille, vaan niiden luonnollinen jatkumo. Se mahdollistaa ruokaperinteiden säilymisen ja uusiutumisen samanaikaisesti – luoden Suomelle vientikelpoisen ja kulttuurisesti vahvan ruokatarinan.

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

Huomioita ja havaintoja

Kasvipohjainen ruoka on sosiaalisesti inklusiivista: se yhdistää eri ikäiset, kulttuurit ja ruokarajoitteet yhteisen pöydän ääreen. Se tarjoaa mahdollisuuden rakentaa yhteisöllistä ja osallistavaa ruokakulttuuria, joka edistää sekä fyysistä että psyykkistä hyvinvointia.

Yhteisöllisyys ruokajärjestelmässä voi ilmentyä myös paikallisyhteisöjen omavaraisuutena, kaupunkiviljelynä, ruokapiireinä ja kiertotalouteen perustuvina ratkaisuinä – ilmiöinä, joissa kasvipohjaisuus on luonteva osa yhteistä hyvää.

Luku 4: Kehitettävät valmiudet

Huomioita ja havaintoja lukuun 4 Kehitettävät valmiudet

Strategiassa tulisi huomioida osaamisen ja oppimisen merkitys kasvipohjaisen ruokajärjestelmän kehittämisessä. On tärkeää varmistaa, että myös julkisissa ruokapalveluissa on riittävästi osaamista kasvipohjaisten aterioiden suunnitteluun ja valmistukseen.

Muuta kommentoitavaa

Muita huomioita strategiasta.

Strategian tulisi tunnistaa kasvipohjaisen ruoan ja kasviproteiinin tuotannon keskeinen rooli sekä talouden uudistamisessa että terveyden ja ympäristön kannalta välttämättömässä siirtymässä.

EAT-Lancet -komissio (2025) osoittaa, että planetaarisen terveysterveysruokavalion (planetary health diet) omaksuminen voisi vähentää ruokajärjestelmän globaaleja kasvihuonekaasupäästöjä jopa 15–20 prosenttia, keventää maankäytön paineita merkittävästi ja ehkäistä arviolta 15 miljoonaa ennenaikaista kuolemaa vuosittain.

Myös kansalliset ravitsemussuosituks (THL 2024) korostavat tarvetta siirtyä kasvispainotteisempaan ruokavalioon: palkokasvien, kasvien, hedelmien, marjojen, täysjyväviljojen, pähkinöiden ja siementen käyttöä tulisi lisätä, samalla kun lihan ja maitotuotteiden kulutusta tulisi vähentää.

Strategian on perustuttava näihin tieteellisesti vahvoihin linjauksiin ja nähtävä ne yhteisenä tavoitteena, joka palvelee yhtä aikaa kansanterveyttä, ilmastotavoitteita ja elinkeinopolitiikkaa.

Kaskeala Niklas

Pro Vege ry - hallituksen puheenjohtaja, Pro Vege ry